

Kansainvälistyvän hallinnon tutkimus

Tämän numeron pääteemana on kansainvälistyvä hallinto. Yhteiskunnassa ja korkeakouluissa keskustellaan vilkkaasti kansainvälistymisestä ja sen asettamista vaatimuksista. Talouselämä kansainvälistyy nopeutuvassa tahdissa, erilaisten yhteiskunnallisten palvelujen tuotanto tulee riippuvaksi kansainvälisestä yhteistyöstä, kulttuuri- ja tiedevaihto kansainvälistyvät. Yliopistojen ja korkeakoulujen tutkintovaatimuksia kehitetään lisäämällä opintoihin kansainvälistymistä edistävää ja sitä koskevaa tietoa. Kauppatieteellisellä alalla perustetaan uusia kansainväliseen taloustoimintaan keskittyviä koulutusohjelmia. Miten tätä kehitystä voitaisiin analysoida ja ymmärtää hallinnon muutoksen ja erityisesti hallinnon tutkimuksen kannalta? Tutkimuksen näkökulma kansainvälistymiseen asettaa meidät ainakin kahden eri tyyppisen kysymyksen eteen: toisaalta on kysyttävä *miten* kansainvälistytään ja toisaalta *miksi* kansainvälistytään.

Edellinen kysymys johtaa arvioimaan keinoja ja muotoja, joihin kansainvälistyminen perustuu. Esillä ovat esimerkiksi vaatimukset kielitaidon kehittämisestä ja kansainvälisten yhteistyömenettelyjen hallinnosta. Kansainvälistyminen ymmärretään enemmän välineellisenä kuin sisällöllisenä asiana. Pohdittaessa virkamiesten pätevyysvaatimuksia julkinen hallinto joutuu kiinnittämään huomiota virastojen ja laitosten kansainvälisten suhteiden kasvuun ja monipuolistumiseen sekä siihen, miten tämä kehitys vaikuttaa hallintotoimintaan.

Kysyttäessä sitä, miksi kansainvälistytään, joudutaan pohtimaan kansainvälistymisen luonnetta. Tutkimuksen näkökulmasta voidaan tiivistää kolme perspektiiviä kansainvälistyvän hallinnon merkityksen ymmärtämiseen. 1. Kansainvälisiä ilmiöitä voidaan pyrkiä ymmärtämään oman yhteiskuntakehityksen tutkimiseksi. Perinteinen valtiovertailututkimus tuottaa tietoa eri maiden poliittis-hallinnollisista järjestelmistä, niiden yhtäläisyyksistä ja eroista. Vertailut paljastavat hallinnon universaalit piirteet ja uniikit piirteet. Tutkimuksen tavoitteena on sekä lisätä tietoa että käyttää tietoa hyväksi. 2. Kansainvälisiä ilmiöitä voidaan pyrkiä ymmärtämään kulttuurikehityksen perusteella. Kiinnostuksen kohteena ovat ne tekijät, jotka osoittavat, miksi hallinnon rakenteet ja toiminnot määräytyvät ympäristötekijöiden vaikutuksesta. Meille tuntemattomat ajattelutavat, tavoitteet ja arvot muokkaavat poliittis-hallinnollisia käytäntöjä ja organisaatiomuotoja erilaiseen suuntaan ja eri tavoin kuin omassa kulttuuriympäristössämme. 3. Kansainvälisiä ilmiöitä voidaan pyrkiä ymmärtämään taloudellisista tekijöitä käsin. Hallintoon voimakkaasti vaikuttava taloudellinen kehitys osoittaa esimerkiksi kansainvälisenä integraatioprosessina sen, miten talous sitoo julkisen sektorin kehitystä. Kansainvälistyvässä hallinnossa talous on keskeisimpiä tekijöitä silloin kun arvioidaan kansainvälisten järjestöjen ja instituutioiden organisoitumista kansallisten järjestöjen rinnalla.

Osa tähän numeroon valituista artikkeleista valaisee jotain edellä mainituista kolmesta kansainvälistymisen lähestymistavasta. Kansainvälistymisestä tulee hallinnontutkimukselle runsaasti haasteita, kun pyritään huolellisesti analysoidaan niitä ilmiöitä, jotka sekä ilmentävät kansainvälisten valtiosuhteiden institutionaalisia, poliittisia ja taloudellisia muutoksia että muokkaavat kansainvälistä hallintojärjestelmää sille tyypillisine organisaatioperiaatteineen ja päätöksentekomuotoineen.

Ari Salminen